

Onderzoek
Huismus,
gierzwaluw en
vleermuizen

Stationsplein, Rijen

COLOFON

Huismus-, gierzwaluw en vleermuisonderzoek Stationsplein, Rijen

OPDRACHTNEMER	idverde Advies B.V. Willemssplein 2-4 5211 AK 's-Hertogenbosch T: 073 205 11 00 E: advies@idverde.nl
OPGESTELD DOOR	Matthias Koster (Adviseur Ecologie)
GETOETS DOOR	Ingeborg Bax (Senior Adviseur Ecologie)
OPDRACHTGEVER	Gemeente Gilze en Rijen t.a.v. Mevr. Pals Raadhuisplein 1 5121 JX Rijen
FOTO VOORBLAD	Impressie van het plangebied ter hoogte van de spoorwegovergang Julianastraat te Rijen
PROJECTNUMMER	722200052
STATUS	Definitief
VERSIE	1.1
DATUM	5 juli 2021

INHOUDSOPGAVE

COLOFON	2
INHOUDSOPGAVE	3
1 INLEIDING	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Plangebied	4
2 WERKWIJZE	5
2.1 Doel	5
2.2 Werkwijze huismusonderzoek	5
2.3 Werkwijze gierzwaluwonderzoek	5
2.4 Werkwijze vleermuisonderzoek	6
3 ONDERZOEKSRESULTATEN	7
3.1 Samenvatting Quicksan flora en fauna (idverde Advies, 2020)	7
3.2 Bevindingen huismusonderzoek	7
3.3 Bevindingen gierzwaluwonderzoek	8
3.4 Bevindingen vleermuisonderzoek	8
4 TOETSING AAN NATUURWETGEVING	10
5 CONCLUSIE EN ADVIES VERVOLGSTAPPEN	12
LITERATUURLIJST	14

1 INLEIDING

Dit hoofdstuk gaat in op de aanleiding van het aanvullende onderzoek. Eveneens is het plangebied kort toegelicht.

1.1 AANLEIDING

De gemeente Gilze en Rijen wil een spoorzone ontwikkelen waar het goed en veilig wonen, werken en reizen is. Centraal staan de stationsomgeving, de verbinding met de rest van de gemeente en de bereikbaarheid en ontwikkeling van Rijen Zuid. De gemeente wil een veilige oversteek voor al het lokale verkeer, maar ook een aantrekkelijk gebied, een station met veilige perrons en geluidswerende maatregelen. Daarnaast wil de gemeente een frisse, groene en moderne uitstraling van de stationsomgeving realiseren die past binnen de kern Rijen. Het gehele project bestaat uit een samenwerking met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de provincie Noord-Brabant, NS, ProRail, inwoners en bedrijven. Ten behoeve van de veiligheid is de gemeente Gilze en Rijen voornemens een spoortunnel aan te leggen. Om deze spoortunnel te realiseren dienen meerdere panden gesloopt te worden. Wanneer de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden, is niet bekend.

Uit de eerder uitgevoerde quickscan (idverde Advies, 2020-2021) blijkt de bebouwing (Loods Julianastraat 107A, 113-115 en 118) geschikt te zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Daarnaast blijkt de bebouwing (Julianastraat 113-115, 118) en de tuinen van Julianastraat 113-115 en Stationsstraat 7 geschikt te zijn als leefgebied voor de huismus (verblijfplaatsen en foerageergebied). Eveneens blijkt de bebouwing van Julianastraat 113,115 en 118 geschikt te zijn als verblijfplaats voor de gierzwaluw. Hierdoor is aanvullend onderzoek noodzakelijk naar de functionaliteit (vleermuizen: zomer- en paarverblijfplaats), verblijfplaatsen (gierzwaluw en huismus) en foerageergebied (huismus) van het plangebied voor de eerder benoemde soorten.

1.2 PLANGEBIED

Het plangebied is uitvoerig beschreven in de rapportage van de eerder uitgevoerde quickscan (idverde Advies, 2020-2021). Het plangebied bevindt zich midden in het stedelijk gebied van Rijen (zie figuur 1). In het plangebied bevinden zich meerder wegen, bebouwing, een spoorlijn en groenstructuren (houtsingel, grasbermen en bos).

Afbeelding 1.1: Locatie van het plangebied, Stationsgebied Rijen (Bron: Googlemaps).

2 WERKWIJZE

In dit hoofdstuk is kort de werkwijze van dit aanvullende onderzoek toegelicht.

2.1 DOEL

Het doel van het aanvullend onderzoek is het vaststellen van de functionaliteiten als verblijfplaatsen van vleermuizen, huismus en gierzwaluw binnen het plangebied. Daarnaast wordt onderzocht of enkele tuinen essentieel foerageergebied zijn van de huismus. Indien 1 of meerdere van deze functionaliteiten worden aangetroffen in het te onderzoeken gebied dient dit aanvullende onderzoek als basis voor de ontheffing van de voorgenomen werkzaamheden.

In deze rapportage van het aanvullend onderzoek is beschreven welke soorten onderzocht zijn, de functionaliteit voor deze soorten en de vervolgstappen om negatieve effecten te voorkomen (mitigatie).

2.2 WERKWIJZE HUISMUSONDERZOEK

Voor het uitvoeren van het huismusonderzoek is het kennisdocument 'huismus' (opgesteld door BIJ12, 2017) als leidraad gebruikt. Dit kennisdocument stelt dat twee gerichte veldbezoeken uitgevoerd worden tussen 1 april en 15 mei. Tussen ieder veldbezoek dient idealiter 10 dagen te zitten. In tabel 1 is een overzicht weergegeven van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel 2.1 De veldbezoeken van het huismusonderzoek

DATUM	TIJD	WAARNEMER	WEERSOMSTANDIGHEDEN
06-04-2020	07:00-08:00	M. Koster	Droog, onbewolkt, windstil en ca. 14 graden
15-05-2020	06:30-08:00	M. Koster	Droog, onbewolkt, windstil en ca. 7 graden

2.3 WERKWIJZE GIERZWALUWONDERZOEK

Voor het uitvoeren van gierzwaluwonderzoek is het kennisdocument 'gierzwaluw' (opgesteld door BIJ12, 2017) als leidraad gebruikt. Dit kennisdocument stelt dat minimaal drie gerichte veldbezoeken dienen te worden uitgevoerd tussen 15 mei en 15 juli, waarvan 1 bezoek uitgevoerd moet worden in de periode 20 juni en 7 juli (nestjongen aanwezig). Tussen ieder veldbezoek dient minimaal 10 dagen te zitten.

Tabel 2.2 De veldbezoeken van het gierzwaluwonderzoek

DATUM	TIJD	WAARNEMER	WEERSOMSTANDIGHEDEN	TYPE VELDWERK
11-06-2020	20:45-22:00	L. Kooijman	Droog, een lichte wind (2Bft) en ca. 16 graden	Onderzoek gierzwaluw
25-06-2020	20:15-22:15	M. Koster	Droog, onbewolkt, een lichte wind (1Bft) en ca. 28 graden	Onderzoek gierzwaluw
09-07-2020	20:00-22:00	M. van Oorschot	Droog, een lichte wind (2Bft) en ca. 18 graden	Onderzoek gierzwaluw

Tijdens alle veldbezoeken is gelet op territorium- en nestindicerende waarnemingen. Hierbij kan worden gedacht aan zingende mannetjes, alarmeren, transport van voedsel en/of nestmateriaal en uiteraard daadwerkelijke nestvondsten.

2.4 WERKWIJZE VLEERMUISONDERZOEK

Uit de eerder uitgevoerde quickscan is aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen (zomer- en paarverblijfplaatsen) van vleermuizen aanbevolen. De te slopen bebouwing kan fungeren als zomer- en paarverblijfplaats voor vleermuizen.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens, in overeenstemming met het vleermuisprotocol uit 2017. Hiervoor zijn veldbezoeken uitgevoerd in de kraam- en paarperiodes. Nagenoeg alle bezoeken zijn uitgevoerd door drie ecologen, aangezien met twee ecologen de vastgestelde 75% zicht op het gehele plangebied niet haalbaar is. Het laatste veldbezoek in de paarperiode is uitgevoerd door één ecofoon. Dit is mogelijk omdat bij het laatste bezoek alleen baltende exemplaren rondom het plangebied in beeld worden gebracht. Uitvliegers staat bij dit veldbezoek niet centraal.

Vleermuizen vormen een nachtactieve groep. Om deze reden zijn de veldbezoeken in de schemering en in de nacht uitgevoerd. Tijdens de veldbezoeken is gewerkt met een bat-detector om eventueel aanwezige vleermuizen waar te nemen (type Petersson D240x). Specifiek is gelet op verblijfindicerend gedrag, zoals zwermen, in- en uitvliegen en baltsgedrag.

In tabel 1 is een overzicht weergegeven van de uitgevoerde onderzoeken.

Tabel 1. Onderzoekperioden te onderzoeken functionaliteiten van vleermuizen volgens het vleermuisprotocol

DATUM	TIJD	WAARNEMER	WEERSOMSTANDIGHEDEN	TYPE VELDWERK
25-05-2020	03:30-05:30	M. van Oorschot, L. Kooijman & E. van Bennekom	Onbewolkt, droog, lichte noordelijk wind (1 Bft), 12 graden	Onderzoek kraamperiode
9-07-2020	22:00-00:00	M. van Oorschot, L. Kooijman & A. Ebbenhorst	Droog, een lichte wind (2Bft) en ca. 18 graden	Onderzoek kraamperiode
18-08-2020	23:00-01:00	M. van Oorschot, L. Kooijman	Licht bewolkt, droog, lichte zuidwestenwind (1 Bft), 19 graden	Onderzoek paarperiode (incl. middennachtzwerm)
07-09-2020	23:30-01:30	M. Koster	Onbewolkt, droog, lichte zuidelijke wind (1 Bft), 14 graden	Onderzoek paarperiode (incl. middennachtzwerm)

3 ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen van de veldbezoeken beschreven en toegelicht. Ook worden de resultaten van de eerder uitgevoerde QuickScan hier kort beschreven.

3.1 SAMENVATTING QUICKSCAN FLORA EN FAUNA (IDVERDE ADVIES, 2020-2021)

Broedvogels

Tijdens het veldbezoek in 2020 zijn in en rondom het plangebied huismussen aangetroffen. Verschillende gebouwen binnen het plangebied (Julianstraat 113, 115 & 118) kunnen fungeren als verblijfplaats voor gierzwaluw en huismus. Uit het veldbezoek blijkt dat het de aanwezige hagen langs het spoor en de tuinen van Julianastraat 113 en 115 kunnen fungeren als essentieel foerageergebied. Daarnaast kunnen de aanwezige nestkasten bij verschillende woningen fungeren als broedgelegenheid voor mezen. De groene tuinen en hagen, houtsingels kunnen fungeren als nestlocatie voor overige broedvogels.

Vleermuizen

Het plangebied kan fungeren als foerageergebied voor vleermuizen. Het gaat hierbij zowel om de aanwezige groenstructuren als de aanwezige bebouwing. Verschillende bebouwing in het plangebied kan fungeren als verblijfplaats voor vleermuizen. Daarnaast bevinden zich meerdere vleermuiskasten aan de te slopen gebouwen. Aanbevolen is om onderzoek te doen naar de functionaliteit als verblijfplaats van het plangebied voor deze soortgroep.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn geen nesten aangetroffen van de eekhoorn en eveneens geen sporen van de steenmarter, hierdoor worden verblijfplaatsen van deze soorten niet verwacht in het plangebied. Wel kan het plangebied fungeren als leefgebied voor de eekhoorn en kleine marterachtigen. Echter fungeert het plangebied niet als essentieel leefgebied voor deze soorten. Het plangebied kan eveneens fungeren als onderdeel van het leefgebied voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren.

Amfibieën

In het plangebied zijn geen watergangen aanwezig, waardoor voortplantingswater in het plangebied uitgesloten is. Direct grenzend aan het plangebied bevindt zich een poel met bosschages. Hierdoor kan voortplantingsbiotoop van amfibieën, zowel alpenwatersalamander en algemeen voorkomende amfibieën direct grenzend aan het plangebied niet worden uitgesloten zijn. De aanwezige groenstructuren in en rondom het plangebied fungeren als landbiotoop voor algemeen voorkomende amfibieën. Aanbevolen wordt om te werken via de goedgekeurde gedragscode 'Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting' van Stadswerk.

Reptielen

Enkele 100den meters van het plangebied bevinden zich vindplaatsen van de levendbarende hagedis. Door de aanwezige dichte struweelstroken zijn zon beschenen ruimtes niet aanwezig. Hierdoor wordt de levendbarende hagedis niet verwacht en dus uitgesloten in het plangebied.

3.2 BEVINDINGEN HUISMUSONDERZOEK

Tijdens het eerste veldbezoek zijn zowel bij in en rondom het plangebied huismussen aangetroffen. Bij de te slopen gebouwen binnen het plangebied zijn tijdens het eerste veldbezoek geen nestindicerende waarnemingen van de huismus gedaan. Dit soort waarnemingen zijn wel waargenomen bij de gebouwen rondom het plangebied (zie afbeelding 1). De aangetroffen mussen die in gebouwen rondom het plangebied hun verblijfplaats hebben, gebruiken het plangebied wel als schuil- en foerageergebied.

In totaal zijn 22 territoria van de huismus rondom het plangebied, Stationsplein Rijen, vastgesteld. De grootste kolonies bevinden zich bij Stationsstraat 1 (8 territoria) en woningblok Spoorlaan Zuid 27A-C (7 territoria).

De huismussen aan de Stationsstraat 1 gebruiken de haag direct grenzend aan het spoor (aan het Koolaspad) en de tuinen/braakliggend terrein Stationsstraat 3-9 als foerageergebied en schuilplaats. Vooral bij de locatie van de

hagen langs het Koolaspad verbleven de huismussen frequent. Hier zijn dan ook met enige regelmaat zingende mannetjes waargenomen. Een enkele keer zat de gehele groep hier. Deze hagen kunnen dus als favoriete plek van de kolonie van Stationsstraat 1 beschouwd worden.

De groep van de andere grote kolonie (Spoorlaan Zuid 27A-C) gebruiken de naastgelegen tuinen als schuil- en foerageergebied. Uitstapjes naar de tuinen binnen het plangebied zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Daarentegen gebruiken de broedparen die nestelen bij Spoorlaan Zuid 25-27 wel de naastgelegen tuinen, waaronder de tuinen van Julianastraat 117-113, als schuil- en foerageergebied.

De aanwezige struiken en hagen in deze tuinen en de tuinen direct grenzend (maar buiten het plangebied) aan deze tuinen worden eveneens door enkele mannetjes huismussen gebruikt als zangpost.

Figuur 4.1. Bevindingen huismusonderzoek in en rondom het plangebied (blauw omkaderd), Stationsplein Rijn.

3.3 BEVINDINGEN GIERZWALUWONDERZOEK

Tijdens de drie gerichte bezoeken ten behoeve van het vaststellen van verblijfplaatsen van de gierzwaluw binnen het plangebied zijn geen nestindicerende waarnemingen gedaan van de soort binnen het plangebied. De aanwezige exemplaren gebruiken de wijken ten noordwesten en zuidoosten van het plangebied als nestlocatie.

3.4 BEVINDINGEN VLEERMUISONDERZOEK

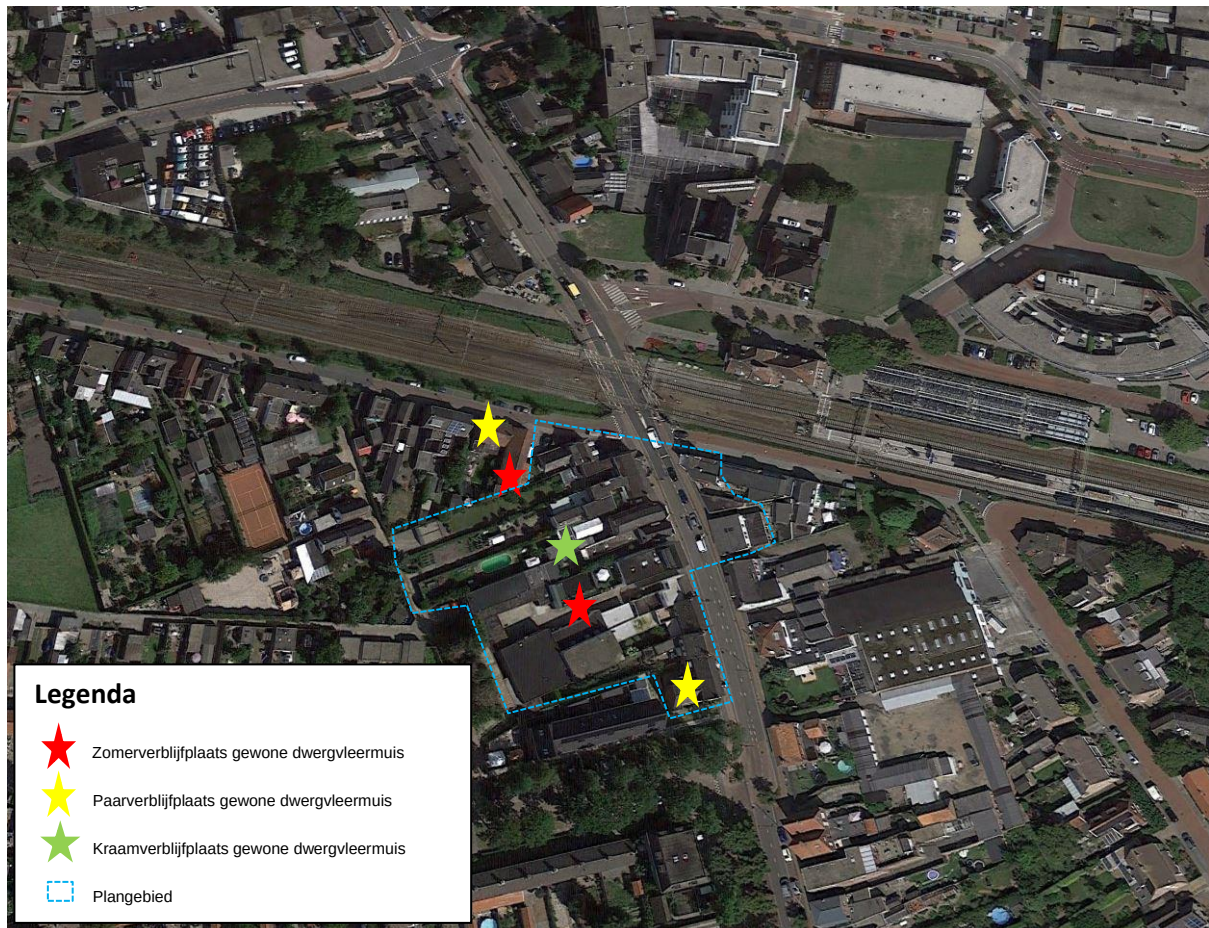
Alle relevante waarnemingen zijn in beeld gebracht in figuur 4.1.

3.2.1 Kraam- en zomerperiode

Tijdens het eerste veldbezoek (25 mei) zijn gedurende het gehele veldbezoek meerdere exemplaren van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Op twee plekken zijn zomerverblijfplaatsen waargenomen (afbeelding 4.2). Deze zomerverblijfplaatsen zijn namelijk aan de zuidzijde van de loods van Julianastraat 107 (1 gewone dwergvleermuis) en de schuur/loods van woning Spoorlaan-zuid 15a (3 gewone dwergvleermuisen).

Aan de hand van deze waarnemingen kan geconstateerd worden dat in en direct grenzend aan het plangebied meerdere zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Tijdens het tweede veldbezoek (9 juli) is de gewone dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen. Het ging hierbij in alle gevallen om foeragerende en overvliegende exemplaren.

Tijdens een veldbezoek ten behoeve van het gierzwaluwonderzoek is in een schoorsteen behorend bij Julianastraat 111 een kraamverblijfplaats aangetroffen. Tijdens de inspectie zijn minimaal 30 uitvliegende exemplaren waargenomen.

Figuur 4.2. Bevindingen vleermuisonderzoek in en rondom het plangebied (blauw omkaderd), Stationsplein Rijssen.

3.2.2 Paarperiode

Tijdens het eerste veldbezoek (18 augustus) zijn meerdere gewone dwergvleermuizen en enkele laatvliegers waargenomen. Ter hoogte van de zuidelijke panden van het plangebied (Julianastraat 97-101) is vrijwel de gehele avond een baltende gewone dwergvleermuis (gele ster) gehoord. Dit exemplaar vloog frequent om de twee panden (Julianastraat 97-99) die bij het plangebied horen. Het exemplaar verplaatste zich vanaf deze panden richting de snackbar en de naastgelegen tuin die zich aan de overzijde van het plangebied bevinden. Verder zijn er in het directe plangebied geen vaste baltsterritoria vastgesteld. Eveneens is geen middennachtzwermactiviteit die winterverblijfplaatsen indiceren waargenomen in het plangebied.

Ook tijdens het tweede veldbezoek (7 september) zijn meerdere gewone dwergvleermuizen waargenomen. Eén van deze exemplaren gebruikte net als bij het eerste bezoek de woningen van Julianastraat 97-99 als onderdeel van zijn baltsterritorium. De woningen aan de Julianastraat 101-105 maakten sporadisch ook deel uit van zijn territorium. Net buiten het plangebied, maar direct grenzend eraan is een ander baltsend exemplaar van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit exemplaar heeft zijn baltsterritorium bij de woningen van Spoorlaan 15-23. Dit valt buiten het plangebied. Het exemplaar maakt geen gebruik van de woningen aan de Julianastraat die behoren bij het plangebied. Andere vleermuizen zijn niet waargenomen tijdens het veldbezoek. Eveneens is geen middennachtzwermactiviteit die winterverblijfplaatsen indiceren waargenomen in het plangebied.

4 TOETSING AAN NATUURWETGEVING

Onderstaand is getoetst of de voorgenomen activiteit effect kan hebben op de onderzochten soortgroepen. Voor onderbouwing van andere soortgroepen wordt verwezen naar de quickscan. Voor onderbouwing van de Wetsartikelen staat onderstaand een tekstkader met daarin de relevante wetsartikelen voor uw werkzaamheden.

Vogelrichtlijnsoorten (Artikel 3.1)

Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn permanent beschermd. Deze nesten zijn opgedeeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Vaste nesten'. De Huismus is een vogel met jaarrond beschermd nest (categorie 2). Tijdens het nader onderzoek zijn de te slopen panden uitgesloten als potentiële rust- en verblijfplaats voor de huismus. Verblijfplaatsen van de huismus bevinden zich wel rondom het plangebied. Naast verblijfplaatsen van de huismus is ook foerageer- en schuilgelegenheid van de huismus beschermd. Dergelijke verlies en/of verstoring van deze elementen kan leiden tot het ongeschikt worden van een verblijfplaats van de huismus.

De hagen aan het Koolaspad en de tuinen van Julianastraat 117-113 worden gebruikt als schuil- en foerageergebied door verschillende groepen huismussen die rondom het plangebied broeden. Voor verschillende broedparen (broedparen Koolaspad/Stationsstraat 1 en Spoorlaan Zuid 25-27) zijn de hagen en/of tuinen direct grenzend aan de broedlocaties van essentieel belang. De overige broedparen op de andere broedlocaties gebruiken slechts sporadisch het plangebied, waardoor het plangebied voor deze broedparen geen essentiële functie heeft.

Overtreding op broedvogels (geldt voor alle vogelsoorten) wordt voorkomen door de werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen (maart t/m augustus). Als dit niet mogelijk is, moet vlak voorafgaand aan de start van de werkzaamheden een check plaatsvinden door een ecooloog. De situatie kan zich voordoen dat een broedvogel zich vestigt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. In dat geval moet direct contact worden opgenomen met een ecooloog, zodat bepaald kan worden op welke wijze zorgvuldig gehandeld moeten worden. De werkzaamheden kunnen dan wel worden uitgevoerd, mits het nest behouden blijft, zolang het bebroed wordt.

Habitatrichtlijnen (Artikel 3.5)

Alle soorten vleermuizen zijn beschermd evenals alle typen vaste rust- en verblijfplaatsen. Het plangebied kan fungeren als onderdeel van het leefgebied van vleermuizen. Bij woningen en loodsen aan de Julianastraat 97-101, 107-107A, 113-115 en 118 zijn verschillende openingen aanwezig die door vleermuizen benut kunnen worden als invliegopeningen voor een rust- en verblijfplaats. Tijdens het uitgevoerde onderzoek is geconstateerd dat een kraamverblijfplaats aanwezig is in de schoorsteen van Julianastraat 111 aanwezig is. Eveneens is een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis bij Julianastraat 107A. Eveneens is zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis direct grenzend aan het plangebied (Spoorlaan-zuid 15A) aangetroffen. Bij de woningen aan de Julianastraat 97-101 is een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld.

Vanwege het feit dat deze panden gesloopt gaan worden, worden de verblijfplaatsen van de vleermuizen vernietigd. Volgens de Wet natuurbescherming is een ontheffing noodzakelijk en dienen de verblijfplaatsen gemitigeerd te worden aan de hand van het kennisdocument 'gewone dwergvleermuis'.

Het plangebied wordt door meerdere exemplaren van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger gebruikt als vliegroute. Zowel de gewone dwergvleermuis en laatvlieger doorkruisen het plangebied om vervolgens zich verder te verplaatsen. Doordat slechts enkele overvliegende vleermuizen zijn waargenomen en omdat in de omgeving voldoende alternatieven zijn (laanbeplanting, tuinen en bebouwing) om andere foerageergebieden en verblijfplaatsen te bereiken, is er geen sprake van een essentiële vliegroute.

Wet natuurbescherming

Artikel 3.1

- 1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4 Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5 Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Artikel 3.5

- 1 Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2 Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- 3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- 5 Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

5 CONCLUSIE EN ADVIES VERVOLGSTAPPEN

Huismus

Met de sloop van het woningen en loodsen binnen het plangebied gaan geen verblijfplaatsen van de huismus verloren. Daarentegen gaat wel essentieel leefgebied als schuil- en foerageergebied van de huismus verloren. Het gaat hierbij om de tuinen van Julianastraat 117-113 en Stationsstraat 3-9. Om te voorkomen dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden, dient er voldoende zorgvuldig gehandeld en gemitigeerd te worden. Om dit volgens regels te doen dient het kennisdocument van de huismus gevolgd te worden (Bij12, 2017). Voor dit project betekent dat:

- Werken buiten de kwetsbare periode waarin de verblijfplaats wordt benut:
 - Het plangebied wordt gebruikt als foerageer- en schuilgebied door de huismus tijdens de broed- en winterperiode. Deze periode loopt begin december tot en met eind augustus. Met de fasering van de werkzaamheden die foerageer- en schuilgelegenheden beïnvloeden, dient rekening gehouden te worden.
- Door de nieuwe inrichting gaan groenstructuren die door de huismus gebruikt worden als slaap- en schuillocatie. Onderstaande maatregelen zijn gericht op het in samenhang in stand houden van voldoende elementen ten behoeve van deze functionaliteit.
 - Aanplant van inheemse doornige struiken, groenblijvende heesters en/of klimplanten van minimaal 3 meter hoog binnen 5 à 10 meter (bij voorkeur binnen 2,5 meter) van plekken waar gevoerageerd en/of gebroed wordt.
 - Kant-en-klare hagen of gevelgroen aan te brengen als tijdelijke voorzieningen noodzakelijk zijn.
- Behoud of ontwikkeling van voldoende plekken waar gevoerageerd kan worden, door bijvoorbeeld:
 - In stand houden of ontwikkelen van overhoekjes of stroken ruigte met onkruiden als bron voor zaden en kleine zachte insecten. Straatgras, herderstasje en weegbree zijn favoriete onkruiden
 - Extensiever beheer van gazons door het terugbrengen van de maaifrequentie naar 1 maal per jaar. Het maaien vindt niet in het najaar plaats
- Voor het vernietigen van essentieel leefgebied van de huismus is het aanvragen van ontheffing noodzakelijk.
- De uitvoering van de maatregelen moeten vastgelegd worden, dit kan het best gedaan worden door een ecologisch werkprotocol op te stellen.
- De effectiviteit van de getroffen maatregelen worden gemonitord door een ecooloog van idverde advies.

Gierzwaluw

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van de gierzwaluw vastgesteld. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Vleermuizen

Met de sloop van het woningen en loodsen aan de Julianastraat 97-101, 107A en 111 gaan meerdere verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Het gaat hierbij om één kraamverblijfplaats in de schoorsteen van Julianastraat 111 (gewone dwergvleermuis), één zomerverblijfplaats in de loods aan de Julianastraat 107A (gewone dwergvleermuis) en één paarverblijfplaats bij de woningen van Julianastraat 97-101 (gewone dwergvleermuis). Om te voorkomen dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden, dient er voldoende zorgvuldig gehandeld en gemitigeerd te worden. Om dit volgens regels te doen dient het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis gevolgd te worden (Bij12, 2017). Voor dit project betekent dat:

- Werken buiten de kwetsbare periode waarin de verblijfplaats wordt benut:
 - Het plangebied wordt gebruikt als verblijfplaats tijdens de kraamtijd, de kraamtijd loopt van 15 mei tot en met 15 juni. Binnen deze periode en doorlopend tot en met 15 juli mogen de huidige verblijfplaatsen niet worden aangetast of verstoord.
 - Het plangebied wordt gebruikt als verblijf tijdens de paartijd, de paartijd loopt van 15 juli tot en met 31 oktober. Binnen deze periode mogen de huidige verblijfplaatsen niet worden aangetast of verstoord.

- In het gebied is één kraamverblijfplaats aanwezig, om deze te slopen dient er een veelvoud aan vervangende kraamverblijfplaatsen te worden aangeboden.
 - In de regel wordt voor iedere verblijfplaats die verloren gaat vervangen door vier nieuwe verblijfplaatsen. Dit betekent dat er voor dit project 2 nieuwe kraamverblijfplaatsen aangeboden dienen te worden.
 - Wij adviseren u om de VK SK 01 Vleermuizenkast aan te schaffen via vivara.nl (of een soortgelijke kast). Deze kasten dienen opgehangen in afstemming met een deskundig ecooloog, om de kans van slagen zo groot mogelijk te maken, en te voldoen aan de voorwaarden die gesteld worden aan de locatie.
- In het gebied zijn één zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats aanwezig, om deze te slopen dient er een veelvoud aan vervangende zomer- en paarverblijfplaatsen te worden aangeboden.
 - In de regel wordt voor iedere verblijfplaats die verloren gaat vervangen door vier nieuwe verblijfplaatsen. Dit betekent dat er voor dit project 8 nieuwe zomer- en paarverblijfplaatsen aangeboden dienen te worden.
 - Wij adviseren u om de VK WS 02 Vleermuizenkast aan te schaffen via vivara.nl (of een soortgelijke kast). Deze kasten dienen opgehangen in afstemming met een deskundig ecooloog, om de kans van slagen zo groot mogelijk te maken, en te voldoen aan de voorwaarden die gesteld worden aan de locatie.
- Voor het vernietigen van de verblijfplaatsen is het aanvragen van ontheffing noodzakelijk.
- De uitvoering van de maatregelen moeten vastgelegd worden, dit kan het best gedaan worden door een ecologisch werkprotocol op te stellen.
- De effectiviteit van de getroffen maatregelen worden gemonitord door een ecooloog van idverde advies.

Onderbouwing/advies ten aanzien van Bestemmingsplan

Doordat de voorgenomen ontwikkeling pas vanaf 2024 plaats gaat vinden en de huidige ecologische onderzoeken 3 jaar rechtsgeldig zijn, heeft dit gevolgen voor het gehele proces ten aanzien van de ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming.

Om het proces te bevorderen en te zorgen dat dit niet tot vertragingen in het proces van de ontheffingsaanvraag en uitvoeringsperiode van de voorgenomen ontwikkelingen te laten leiden, wordt het volgende geadviseerd:

1. Tijdelijke mitigatie van de verblijfplaatsen wordt in 2021-2022 uitgevoerd. Voorafgaand wordt in samenspraak met de ABG gemeente en de ecooloog van idverde advies geschikte locaties aangewezen. Door de tijdelijke mitigatie in 2021-2022 al te laten plaatsen vinden (vind vaak pas plaats na het verkrijgen van de ontheffing), wordt een winst gepakt van minimaal 6 maanden (gewenningsperiode). Wel dient in 2022-2023 de ontheffingsaanvraag opgesteld en ingediend te worden.
2. Doordat in 2020 de ecologische onderzoeken zijn uitgevoerd, betekent dat deze na 2023 niet meer rechtsgeldig zijn. In 2022 worden de aanvullende ecologische onderzoeken (gierzwaluw, huismus en vleermuizen) geactualiseerd. Het geheel aan gegevens zal dan in hetzelfde jaar of het jaar erop worden meegenomen in de ontheffingsaanvraag. De verwachting is dat de benodigde ontheffingen kunnen worden verleend.

Aan de hand van de hierboven genoemde punten vindt risicomanagement plaats en komt de procedure voor het bestemmingsplan en de daadwerkelijke uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling niet in het geding.

LITERATUURLIJST

Bij12. (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* V1.0. <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

Bij12. (2017). Kennisdocument Gierzwaluw *Apis apis* V1.0. <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf>.

BIJ12. (2017) Kennisdocument Huismus V1.0. <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf>

idverde Advies. (2020-2021). Quicksan Wet natuurbescherming Stationsplein Rijen.